

Панкевич Олена Олександрівна

ст. рий викл. д. ч. к. федр. документац. вств. т. інформ. ційної діяльності
Одеський національний політехнічний університет

Панкевич Елена Александровна

ст. рий препод. в. тель к. федр. документоуеденя и информ. ционной деятельности
Одесский национальный политехнический университет

Pankevich O. O.

senior lecturer Record and information activities
Odessa National Polytechnic University

Кубко Валентин Петрович

к. н. д. ід. т. філософських н. ук., доцент к. федр. документац. вств. т. інформ. ційної діяльності
Одеський національний політехнічний університет

Кубко Валентин Петрович

к. н. д. ід. т. философских н. ук., доцент к. федр. документоуеденя и информ. ционной деятельности
Одесский национальный политехнический университет

Kubko V. P.

PhD, Associate Professor
Documentation and information activities
Odessa National Polytechnic University

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «ЖУРНАЛІСТИКА» В УМОВАХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ «ЖУРНАЛИСТИКА» В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕФОРМ

THE SPECIALTY «JOURNALISM» IN TERMS OF EDUCATIONAL REFORMS

Анотація. Обґрунтовується доцільність та специфіка підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Ключові слова: фахівець-журналіст, інтерактивні методи, smart-технології.

Аннотация. Обосновывается целесообразность и специфика подготовки студентов специальности «Журналистика» в Одесском национальном политехническом университете.

Ключевые слова: специалист-журналист, интерактивные методы, smart-технологии.

Summary. Grounded feasibility and specificity of training students of specialty «Journalism» at the Odessa National Polytechnic University.

Key words: expert journalist, interactive methods, smart-technology.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

В умовах глобалізації та інформатизації суспільства все більше постає потреба в журналістських кадрів нової форми, які були б здатні швидко реагувати на будь-які суспільно-громадські події та змілю

подати інформацію, як тимчасово ідейно-психологічний вплив на цільову аудиторію, формувати достеменні думки, уявлення, прегнення, що спонукатимуть до тих чи інших дій. Вважаємо, що період знайомства з інформаційно-комунікаційними технологіями

(ІКТ) та їх різновиди, способи впровадження у навчальний процес освітнього простору України можливі з вершинами. Відзначимо, що з появою нових мультимедійних навчальних продуктів, наукові погляди на систему навчання вже змінилися.

Удосконалення навчального процесу у вищому навчальному закладі в умовах сьогодення має чітко узагальнювати інтерактивні методи навчання на основі smart-технологій, при цьому використання яких суттєво покращить процес навчання в цілому, та сприятиме активному обміну науковими повідомленнями (доступ до великого об'єму інформації, її збирання, лінійної обробки тощо) між викладачами та студентами.

В Україні різні спектри впровадження ІКТ у навчальний процес розкрили у своїх наукових працях багато дослідників, наприклад: В.Ю. Биков, Я.В. Булахов, О.М. Бондаренко, М.І. Жалдк, В.Ф. Зболотний, Г.О. Козлов, О.В. Михайбород, В.М. Мохонь, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук, П.В. Стефенко, О.В. Шестопал, А.П. Єршов тощо. Однак, питання щодо використання SMART-технологій у вищих навчальних закладах при підготовці майбутніх фахівців спеціальності «Журналістика» залишилося маловивченим.

Методичні. Окреслити перспективи підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Виклад основного матеріалу. Розвиток освіти невід'ємно пов'язаний із модернізацією процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів, у тому числі й журналістів, шляхом стратегічного попередження змін, які відбуваються в політичному, економічному та культурному просторі нашої держави, з урахуванням загальносвітових тенденцій. Тому найбільш живим з відносинами вищих навчальних закладів виступає необхідність формування творчої особистості сучасного спеціаліста, на ділянку широким науково-професійним світоглядом.

З точки зору Кеміка І.А. Зязюна, який все своє життя присвятив проблемі виховання Людини в Людині, основною метою освіти виступає «всезагальний розвиток особистості, формування її культури, індивідуальний досвід, творча інтуїція і творчість мови, соціальна та екологічна відповідальність, глобальна самосвідомість... Системою освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і в ідеалі її призначення — щастя людини» [3]. Погоджуючись з Іваном Андрійовичем, вважаємо, що досягати означеної мети допоможе саме інноваційність та творчість.

У зв'язку з означеним вище, на базі кафедри документознавства та інформаційної діяльності Одеського

національного політехнічного університету (ОНПУ) планується відкриття нової спеціальності «Журналістика». Кафедра «Документознавство та інформаційної діяльності» (ДІД) як структурний підрозділ Гуманітарного факультету ОНПУ здійснює високоякісну підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальністю: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», спеціалізацією «Документознавство та інформаційна діяльність». Специфіку підготовки студентів-документознавців у ОНПУ висвітлено в наукових працях співробітників кафедри ДІД [4; 5; 7–9; 11 та ін.]. Науково-педагогічні роботи кафедри ДІД у найближчому майбутньому спрямовані буде також на підготовку фахівців-журналістів зі спеціалізацією: 061 «Реклама і зв'язки з громадськістю». Зважаючи на викладене вище, викладачам кафедри необхідно забезпечити навчальний процес новими методичними розробками із використанням сучасних технологій. Зважаючи на це, відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., методичне забезпечення дисципліни повинно відповідати двом основним вимогам: воно має бути узгодженим з програмою курсу та орієнтоване на спеціальність студентів [6]. Тому першочергове завдання, яке ми ставимо перед собою, — максимально наблизити до майбутньої професійної діяльності якісну підготовку конкурентоспроможних, творчих, ініціативних, здатних до особистісного саморозвитку і професійного самовдосконалення майбутніх спеціалістів, які зможуть реалізувати свої здібності в професійній діяльності на радіо, телебаченні, в редакції газети, журналістів тощо.

Як було зазначено С.В. Шевчук, журналістська конкурентоспроможність — це сукупність притаманних конкретному журналістові професійних знань, творчих умінь і навичок та особистісних рис, які забезпечують йому конкурентні переваги на ринку праці в ЗМІ. В професії журналіста творчість і ремісництво взаємопов'язані, що допомагає йому бути конкурентоздатним у наш час [10, с. 20]. Відтак, професійна підготовка майбутніх фахівців-журналістів має формуватися на основі конкурентоздатності, творчості та саморозвитку спеціаліста професійного самовдосконалення.

В умовах освітніх реформ ВНЗ успішну підготовку майбутніх журналістів ми вважаємо не тільки в змісті навчання, але й в самому процесі, саме з опорою на весь особистісний потенціал студента на основі інтерактивних методів навчання та smart-технологій в атмосфері, як буде максимально наблизеною до виробничо-професійної.

Інформаційними технологіями навчання прийнято вважати всі технології, що використовують спеціальні технічні інформаційні засоби (ЕОМ, аудіо, кіно, відео). З активним використанням комп'ютерів

в освіті, з'явився й термін «сучасні інформаційні технології вчіння».

Пояснимо, з чого нових інформаційних технологій — програмно-апаратні засоби й пристрої, які функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, а також сучасних засобів і систем інформаційного обміну, що забезпечують операції зі збору, накопичення, зберігання, обробки, передачі інформації [2, с. 125].

У процесі підготовки майбутніх фахівців у методичці викладання більшості дисциплін викладачі кафедри широко використовують інтерактивні методи, що мають ряд переваг: підвищують ефективність навчального процесу; активізують пізнавальну активність студентів; удосконалюють особистісні якості (здатність до самоосвіти, самовиховання, саморозвитку); розвивають вміння з стосовування здобутих знань на практиці; розширюють можливості особистісно-орієнтованого навчання з ретельною використанням ПК тощо. Тобто, під час активної взаємодії з викладачем студенти працюють із більшим задоволенням навчаються, оскільки вони є «кторами», а не лише глядачами.

Проведення навчальних занять з використанням здалегідь підготовлених мультимедійних презентацій у вигляді слайд-шоу, зроблених, наприклад, у Microsoft Power Point вже стало нормою. Однак, на противагу звичним презентаціям технологіями, на нашу думку, більш ефективні smart-технології (інтерактивні дошки, інтерактивні дисплеї), що надають можливість легко та м'яко ефективно подати лекційний матеріал безпосередньо під час виступу. Вживим і зручним моментом являється те, що під час лекції з допомогою спеціального мультимедійного керування можна робити записи від руки, письмові коментарі і дозвіл зображенням на екрані тощо в режимі реального часу. Окрім того дуже зручно переносити дані, змінювати їх структуру, зберігати інформацію і т.к. інше. Використання дошки SMART надає можливість простим дотиком пальця або мультитачею до поверхні відкрити і зчитати додані, переглянути файли, створити нові документи, спільно зі студентами редагувати вже існуючі документи, відвідати веб-сайти, працювати з відеороликами, писати цифровим чорнилом поверх будь-якого зображення, зберігати свої записи в файлі формату документ для групового навчання і для подальшого використання іншими.

Окрім озвучених вище переваг використання інтерактивних методів навчання, додаткові можливості для системи вищої освіти створить з стосовування smart-технологій, а саме:

- інтеграції освітніх закладів у міжнародний освітній простір;
- охопленні додаткових категорій студентів, в тому числі й іноземних;
- з'ясування нових засобів та інноваційних освітніх технологій;
- створення нових орієнтирів для викладачів, навчання та оцінки знань;
- посилення наукових досліджень;
- удосконалення ефективніших моделей управління навчанням [1].

Враховуючи додані до окреслених перспектив ще високу ефективність з оволодіння знань та підвищення інтересу до навчання у студентів, а також можливість швидкого оновлення та повнення навчального матеріалу тощо.

Поряд з традиційними навчальними посібниками у процесі навчання студентів-журналістів викладачі кафедри ДІД ОНПУ плівають використовувати електронні, що характеризуються високою доступністю для користувачів, легкістю і дешевизною розмноження, відкритістю для подальшого удосконалення, високою сумісністю з різними модифікаціями комп'ютерної техніки, високою вартістю цієї функції, економічністю в роботі, можливістю обмінуватися навчальною інформацією в електронних мережах тощо. Зрештою активно працюємо над розробкою електронних підручників, праць, методичних вказівок відповідно до вимог нової спеціальності, з урахуванням новітніх досягнень, ринку праці. Як свідчить досвід, використання інтерактивних мультимедійних лекцій та практичних занять що супроводжуються звуком, відео, німфами та іншими візуальними ефектами, дозволяє подати інформацію так, що кожен студент стає активним учасником навчального процесу.

Висновки. Приділення достатньої уваги технологіям майбутнього в процесі підготовки бакалаврів з спеціальністю «Журналістика» в ОНПУ кафедри ДІД з використанням інтерактивних методів, навчально-методичних матеріалів відповідно до вимог нової спеціальності на основі smart-технологій надає можливість сформувати конкурентоздатного фахівця нової форми. Сподіваємося, що наші випускники, провівши п'ять років в одному з кращих вузів Одеси, стануть Професіоналами з великої літери.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку ми вбачаємо у висвітленні специфіки підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Літер тур

1. Волосович С. Пріоритети розвитку смарт-технологій / Smart-освіт : ресурси та перспективи: матеріали Міжнародного університетського методичного конференції (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.): тези доповідей. — К.: Київський національний університет торгово-економічних наук, 2014. — С. 28.
2. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психологический словарь-справочник. — М., 2001. с. 125.
3. Зязюн І. А. Культурні зміни в контексті політики та освіти / І. А. Зязюн // Мистецтво та освіта. — 1998. — № 2. — С. 2–8.
4. Кубко В. П. Документна лінгвістика. Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.020105 / Одеса: ОІ-ПІТТС. — 2009.
5. Луговий Т. А., Пенькевич О. О. Нові аспекти викладання дисципліни «Документознавство» в межах спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечно-архівна діяльність» / Структурні зміни у суспільстві та економіці під впливом комунікацій та інформації: матеріали Міжнародної конференції (м. Полтава, 12–13 травня 2016 р.) / за ред. М. В. Мокрошова. — Полтава: ПУЕТ, 2016. — С. 112–115.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
7. Пенькевич О., Василенко О. Формування культури мовлення майбутніх документознавців під час фахової підготовки у ВНЗ / Архивістика. — 2016. — № 1. — С. 165–169.
8. Спрінсян В. Комунікаційне середовище документознавства в Україні (на прикладі Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційна освіта та професійно-комунікаційні технології XXI століття») / В. Спрінсян, О. Пенькевич // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 5. — С. 47–49.
9. Спрінсян В. Г. Передумови підготовки фахівців з документального менеджменту у вищих навчальних закладах України / Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2014. — № 2. — С. 53–60.
10. Шевчук С. В. Критерії якості та загальні вимоги до педагогічних програмних засобів Шевчук С. В. / Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: матеріали науково-звітної конференції викладачів кафедри журналістики Інституту української філології та літературної творчості ім. А. М. Лисенка НПУ ім. М. П. Драгоманова: збірник наукових доповідей // Інститут української філології НПУ ім. М. П. Драгоманова. Випуск III. — К.: Орел-сервіс, 2013. — С. 18–21.
11. Якубовська М., Компетентнісний підхід до мовно-риторичної підготовки сучасного фахівця з документознавства та інформаційної діяльності / Архивістика. — 2015. — № 1 (46). — С. 112–118.